

Dosarul nr. 3ra-473/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru – D. Băbălău

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – Veronica Negru, Anatol Pahopol, Angela Bostan

ÎNCHEIERE

25 martie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de Constantin Culicovshi,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Constantin Culicovshi împotriva Inspectoratului General al Poliției de Frontieră al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ludmilei Strat, Sergiu Suvac, Ghernadie Veverița, Dorin Purice și Casei Naționale de Asigurări Sociale, persoană terță Ministerul Apărării al Republicii Moldova cu privire la contestarea actului administrativ, stabilirea dreptului la pensie, încasarea penalității și a compensației, repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 24 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul depus de Constantin Culicovschi, s-au admis apelurile depuse de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră și Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat hotărârea din 07 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o decizie nouă, prin care s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Constantin Culicovschi,

constată:

La 14 noiembrie 2014, Constantin Culicovshi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Departamentului Poliției de Frontieră, Ludmilei Strat, Sergiu Suvac, Ghernadie Veverița și Dorin Purice cu privire la contestarea actului administrativ, stabilirea dreptului la pensie, încasarea penalității și a compensației, repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea cererii de chemare în judecată a indicat că, în perioada 01 septembrie 1993 – 30 iunie 2012 a îndeplinit neîntrerupt serviciul militar, făcându-și studiile în două instituții militare de învățământ și activând în Serviciul Grăniceri al Republicii Moldova.

Ulterior, de la 01 iulie 2012 până la 01 septembrie 2014 a fost angajat ca polițist de frontieră în Poliția de Frontieră din subordinea Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova.

Conform ordinului Departamentului Poliției de Frontieră nr. 522/ps din 26 aprilie 2013 „Cu privire la stabilirea vechimii în muncă al personalului Departamentului Poliției de Frontieră” i-a fost stabilită vechimea în muncă la 01

ianuarie 2013, ce constituie 20 ani 05 luni 12 zile, a calculat matematic și a obținut că, la 01.09.2014 vechimea în muncă va constitui 22 ani 01 luni 12 zile.

Astfel, considerând că vechimea în muncă de 22 ani 01 luni 12 zile, raportată la prevederile art. 53 din Legea cu privire la Poliția de frontieră nr. 283 din 28 decembrie 2011 și art. 1, 13 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993, este suficientă pentru stabilirea dreptului la pensie pentru vechime în muncă pe linia Ministerului Afacerilor Interne, la 14 august 2014 a depus raport de eliberare din serviciu începând cu 01 septembrie 2014, în temeiul prevăzut de art. 39 alin. (1) lit. a) – demisia din Legea nr. 283 din 28 decembrie 2011, cu stabilirea pensiei pentru vechime în muncă, de asemenea solicitând la demisionare acordarea dreptului de a purta uniformă.

La 05 septembrie 2014 a luat cunoștință cu ordinul Departamentului Poliției de Frontieră nr. 988/ps din 01 septembrie 2014 „Cu privire la demisie”, în care s-a soluționat doar cererea de demisie.

Totodată, reclamantul a menționat că la eliberarea din serviciu nu i s-au calculat și nu i s-au achitat toate drepturile salariale, inclusiv compensațiile și indemnizațiile, ce se cuvin la eliberarea din serviciu.

La 22 septembrie 2014, a expediat Departamentului Poliției de Frontieră cerere prealabilă, prin care a solicitat stabilirea dreptului său la pensie pe linia Ministerului Afacerilor Interne, calcularea și achitarea tuturor drepturilor salariale, inclusiv compensațiilor și indemnizațiilor stabilite conform legii, în legătură cu eliberarea din serviciu.

La 27 octombrie 2014, a primit răspunsul la cererea prealabilă, pe care îl consideră superficial, fără a fi examinată problema în esență, confuz.

Indică faptul că prin ordinul Departamentului Poliției de Frontieră nr. 522/ps din 26 aprilie 2013 i-a fost stabilită vechimea în muncă la 01 ianuarie 2013, ce constituie 20 ani 05 luni 12 zile. Vechimea în muncă pentru perioada de la 01 ianuarie 2013 până la 01 septembrie 2014 (ziua eliberării din serviciu), constituie 01 ani 08 luni 00 zile. Sumând aceste perioade, vechimea în muncă constituie de fapt 22 ani 01 luni 12 zile. Raportând vechimea în muncă obținută la cerințele art. 1 și 13 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 (cel puțin 22 de ani), reclamantul a conchis că este suficientă pentru stabilirea dreptului la pensie viageră pentru vechime în muncă.

Respectiv, coroborând dispozițiile ordinului Departamentului Poliției de Frontieră nr. 522/ps din 26 aprilie 2013 cu prevederile art. 53 din Legea nr. 283 din 28 decembrie 2011, art. 1 și 13 din Legea nr. 1544 din 23 iunie 1993 este evident că, la ziua eliberării din serviciu – 01 septembrie 2014, avea dreptul la pensie pentru vechime în muncă pe linia Ministerului Afacerilor Interne. Această mențiune urma să fie indicată în ordinul Departamentului Poliției de Frontieră nr. 988/ps din 01 septembrie 2014.

La fel, reclamantul a menționat că, în pofida faptului emiterii ordinului Departamentului Poliției de Frontieră nr. 522/ps la 26 aprilie 2013 cu mai mult de 9 luni după momentul survenirii tranșei vechimii în muncă (peste 20 ani) – 19 iulie 2012, urma să-i fie recalculat și achitat salariul lunar pentru perioada menționată a tranșei, precum și ajutoarele materiale pentru anul 2012 (primit în august 2012) și anul 2013 (primit în februarie 2013), reieșind din sporul pentru vechimea în muncă de 40%.

Ținând cont de faptul că recalcularea salariului lunar și ajutoarelor materiale nu s-a efectuat și nu s-a achitat, Poliția de Frontieră datorează în total suma de 1 620,73 de lei:

- pentru perioada de 05 luni 12 zile, anterioară zilei stabilirii vechimii în muncă (01 ianuarie 2013):

a) suma de 364,44 de lei pentru perioada 19 iulie 2012 – 27 septembrie 2012, în care a deținut funcția de Șef Direcție;

b) suma de 410,64 de lei pentru perioada 28 septembrie 2012 – 31 decembrie 2012, în care a deținut funcția de Șef Secție;

- suma de 547,52 de lei pentru perioada de 04 luni, următoare zilei stabilirii vechimii în muncă (01 ianuarie 2013) și până în luna mai 2013, de când *de facto* s-a început calcularea salariului lunar cu sporul pentru vechimea în muncă de 40%, în care a deținut funcția de șef Secție;

- suma de 161,25 de lei pentru ajutorul material calculat pentru anul 2012 (primit în august 2012);

- suma de 136,88 de lei pentru ajutorul material calculat pentru anul 2013 (primit în februarie 2013).

Toate sumele de bani indicate mai sus sunt diferențele formate dintre salariul lunar calculat, cu sporul pentru vechimea în muncă de 35% – descăzutul și salariul lunar ce urma a fi calculat, cu sporul pentru vechimea în muncă de 40% – scăzătorul.

Salariul lunar pentru luna iulie 2012, în care a survenit tranșa vechimii în muncă (peste 20 ani) și s-a modificat sporul pentru vechimea în muncă, a fost calculat prin împărțirea echivalentului sporului pentru vechimea în muncă la numărul de zile în lună și înmulțit la numărul de zile corespunzătoare tranșei precedente și tranșei survenite, iar pentru luna septembrie 2012, în care s-au modificat salariul de funcție, sporurile pentru condiții deosebite și pentru risc a fost calculat prin împărțirea salariului de funcție, sporurilor pentru condiții deosebite și pentru risc precedente și cele modificate la numărul de zile în lună și înmulțite la numărul de zile, din perioadele la care se referă (precedentă și cea după modificare).

Suma salariului lunar calculat pentru funcția de Șef Direcție este luată din Informația lunară, eliberată de subdiviziunea Economie și finanțe a Departamentului Poliției de Frontieră, pentru luna august 2012, constituind 7 316,25 de lei.

Salariul lunar, ce urma a fi calculat începând cu 19 iulie 2012, este determinat prin majorarea sporului pentru vechimea în muncă de la 35% la 40%, în urma căruia s-au majorat echivalentul sporului pentru vechimea în muncă de la 752,50 de lei la 860,00 de lei, iar mărimea indemnizației lunare de la 2 288,75 de lei la 2 342,50 de lei, și constituie 7 477,50 de lei.

Suma salariului lunar calculat pentru funcția de Șef Secție cu sporul pentru vechimea în muncă de 35% este luată din Certificatul de salariu nr. 2/04 din 25 aprilie 2014 indicată la pct. 1, luna aprilie 2013, ce constituie 6 667,50 de lei, iar cu sporul pentru vechimea în muncă de 40%, luna iunie 2013, ce constituie 6 804,38 de lei.

Prin prisma art. 21 alin. (4) din Legea nr. 355 din 23 decembrie 2005, ajutorul material calculat pentru anul 2012 (primit în august 2012) a constituit 7 316,25 de lei, iar cel ce urma a fi calculat – 7 477,50 de lei. În același timp, ajutorul material

calculat pentru anul 2013 (primit în februarie 2013) a constituit 6 667,50 de lei, iar cel ce urma a fi calculat – 6 804,38 de lei.

Potrivit art. 14 alin. (3) din Legea nr. 283 din 28 decembrie 2011, acțiunea Codului muncii se extinde asupra polițiștilor de frontieră doar în partea nereglementată de prezenta lege.

Conform art. 119 alin. (1) din Codul muncii, în caz de încetare a contractului individual de muncă, salariatul are dreptul la compensarea tuturor concediilor de odihnă anuale nefolosite. Pentru stabilirea mărimii compensației pentru concediile de odihnă anuale nefolosite este necesar de stabilit numărul de zile calendaristice, care urmează a fi compensate și mărimea compensației pentru fiecare zi.

La fel, în sensul art. 47 alin. (2) lit. c) din Legea nr. 283 din 28 decembrie 2011, polițiștilor de frontieră li se acordă concediu anual de odihnă cu durată de 35 de zile calendaristice, care se mărește cu 15 zile calendaristice – pentru vechimea în muncă de 20 de ani.

Având în vedere că prin ordinul Departamentului Poliției de Frontieră nr. 522/ps din 26 aprilie 2013 i-a fost stabilită vechimea în muncă la 01 ianuarie 2013 de 20 ani 05 luni 12 zile, concediul anual de odihnă în anul 2014 urma să fie cu durata de 50 de zile calendaristice.

Conform Certificatului pecuniar nr. 7 din 02 septembrie 2014, la rubrica „Asigurat cu următoarele drepturi bănești” pct. 11, concediul anual de odihnă pentru anul 2014 nu a fost folosit.

Respectiv, pentru a stabili numărul de zile, care urmează a fi compensate pentru anul 2014, acestea urmează a fi împărțite la numărul de luni în an (50 de zile / la 12 luni), ceea ce constituie 4,17 zile de concediu se cuvine pentru o lună efectiv lucrată.

Deci, pentru lunile efectiv lucrate în anul 2014 urmează a fi compensate 33 de zile (4,17 zile de concediu pentru o lună efectiv lucrată înmulțite la 8 luni efectiv lucrate pentru perioada 01 ianuarie – 01 septembrie 2014).

Reclamantul a mai invocat că au mai rămas nefolosite încă 5 zile din concediul anual de odihnă pentru anul 2013.

Astfel, la eliberarea din serviciu urmau a-i fi compensate în total 38 de zile calendaristice. Potrivit pct. 2 și 5 din Modul de calculare a salariului mediu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 426 din 26 aprilie 2004 salariul mediu se aplică la plata compensației pentru concediul nefolosit, cu determinarea lui, luând în calcul 3 luni calendaristice de lucru premergătoare evenimentului de care depinde plata respectivă (de la data de 1 până la data de 1).

Întrucât evenimentul de care depinde plata este eliberarea din serviciu la 01 septembrie 2014, 3 luni calendaristice de lucru premergătoare evenimentului sunt iunie, iulie și august 2014.

În sensul pct. 6 subpct. 1) din același Mod de calculare, salariul mediu se calculează pe o zi calendaristică, în cazurile plății compensației pentru concediul nefolosit. Punctul 10 al aceluiași Mod de calculare, stabilește că, în cazul aplicării perioadei de decontare de 3 luni, salariul mediu se calculează: 1) pe o zi lucrătoare – prin împărțirea salariului pe 3 luni, în care se includ toate formele de câștig și compensații, specificate la pct. 3 al prezentului Mod de calculare, la numărul zilelor efectiv lucrate în această perioadă (inclusiv prestațiile în zilele de odihnă și cele de sărbătoare); 2) pe o zi calendaristică – prin înmulțirea salariului mediu pe o zi lucrătoare, calculat conform subpunctului 1) al prezentului punct, cu coeficientul

egal cu raportul dintre numărul de zile lucrătoare din perioada de decontare, conform calendarului săptămânii de lucru stabilit la întreprindere, și numărul de zile calendaristice din aceeași perioadă, cu excepția zilelor de sărbătoare nelucrătoare menționate la art. 111 din Codul muncii.

Pentru calcularea salariului mediu pe o zi calendaristică este necesar de calculat salariul mediu pe o zi lucrătoare și coeficientul dintre numărul de zile lucrătoare și numărul de zile calendaristice.

Salariul pe 3 luni, care include toate formele de câștig și compensații specificate la pct. 3 al Modulului de calculare, constituie 29 710,28 de lei, conform următorului calcul:

- salariul lunar de 6 804,38 de lei x 3 luni = 20 413,14 lei (suma salariului lunar din Certificatul de salariu nr. 9 din 24 iulie 2014 indicată la pct. 1, luna iunie 2014) – salariul lunar de bază;

- salariul tarifar pe oră 1 916,60 de lei (iunie 2014) + 5 940,35 de lei (august 2014) = 7 856,95 de lei (conform Certificatului de salariu nr. A/22-897 din 04 septembrie 2014) – salariul cumulat, ce se referă la suplimentele de plată pentru cumularea profesiilor (funcțiilor) și alte plăți cu caracter permanent ce țin nemijlocit de lucru;

- salariul pe normă didactică 1 440,19 lei (conform Certificatului de salariu nr. 669 din 07 iulie 2014, pentru luna iunie 2014) – salariul cumulat, ce se referă la suplimentele de plată pentru cumularea profesiilor (funcțiilor) și alte plăți cu caracter permanent ce țin nemijlocit de lucru.

În perioada 01 iunie 2014 – 01 septembrie 2014 sunt 92 de zile calendaristice, dintre care 64 lucrătoare și 2 zile de sărbătoare nelucrătoare, menționate la art. 111 din Codul muncii. Ținând cont că, toate 64 de zile lucrătoare au fost efectiv lucrate, prin împărțirea sumei de 29 710,28 de lei la 64 zile efectiv lucrate se obține salariul mediu pe o zi lucrătoare de 464,22 de lei.

Ulterior, a fost calculat coeficientul dintre numărul zilelor lucrătoare – 64 și numărul de zile calendaristice 90 (cu excepția zilelor de sărbătoare 27 și 31 august), ceea ce constituie 0,7111.

Salariul mediu pentru o zi calendaristică constituie 330,11 lei, calculat conform punctului 10 al Modulului de calculare prin înmulțirea salariului mediu pe o zi lucrătoare (464,22 de lei) la coeficientul dintre numărul de zile lucrătoare și numărul de zile calendaristice 0,7111.

Potrivit punctului 12 al aceluiași Mod de calculare, în cazul aplicării perioadei de decontare de 3 luni, $\frac{1}{3}$ din suma premiilor trimestriale calculate în una din cele 3 luni ale perioadei de decontare se împarte la 29,4 zile – în cazul determinării salariului mediu pe o zi calendaristică, iar rezultatul se plusează la salariul mediu pe o zi calendaristică.

Astfel, reclamantul a menționat că, dacă pentru trimestrul 2 a primit premiu bănesc în sumă de 2 000 de lei (conform Certificatului de salariu nr. 9 din 24 iulie 2014 indicată la pct. 2, iunie 2014), $\frac{1}{3}$ din premiu constituie 22,68 lei (666,67 de lei împărțit la 29,4 zile), care urmează să fie adăugată la salariul mediu pe o zi calendaristică, calculat conform punctului 10 al Modulului de calculare. În final, a fost calculat salariul mediu pe o zi calendaristică, care constituie 330,11 lei + 22,68 de lei = 352,79 de lei.

În corespundere cu punctul 14 subpunctul 1) din Modul de calculare, suma totală a salariului mediu, care urmează să fie plătită lucrătorului la plata

compensației pentru concediul nefolosit se determină prin înmulțirea salariului mediu pe o zi calendaristică la numărul zilelor de concediu exprimat în zile calendaristice.

Respectiv, mărimea compensației pentru 38 de zile calendaristice este: 352,79 de lei x 38 de zile = 13 406,02 lei.

Conform articolului 51 din Legea nr. 283 din 28 decembrie 2011, la eliberarea din serviciu, polițistul de frontieră beneficiază de o indemnizație unică în corespundere cu durata calendaristică a serviciului, în modul și în cuantumul stabilit de Guvern.

În sensul pct. 2 din Modul de stabilire și plată a indemnizației la eliberarea din Serviciu a polițiștilor de frontieră, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 434 din 19 iunie 2012 cu privire la Poliția de Frontieră (Anexa nr. 5), în cazul eliberării din serviciu, în temeiurile prevăzute de literele a) - g) alin. (1) art. 39 din Legea nr. 283 din 28 decembrie 2011, polițiștilor de frontieră li se acordă o indemnizație unică, al cărei cuantum variază în funcție de vechimea calendaristică pentru stabilirea pensiei, după cum urmează: de la 20 la 25 de ani – în mărime de 14 salarii lunare.

Prin ordinul Departamentului Poliției de Frontieră nr. 988/ps din 01 septembrie 2014 i-a fost stabilită vechimea calendaristică de 21 ani 00 luni 00 zile. Prin urmare, cuantumul echivalent vechimii calendaristice stabilite este de 14 salarii lunare.

Potrivit pct. 2 din Modul de calculare a salariului mediu, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 426 din 26 aprilie 2004 privind aprobarea Modulului de calculare a salariului mediu, salariul mediu se aplică la plata indemnizației de eliberare din serviciu.

Punctul 6 subpunctul 1) al aceluiași Mod de calculare stabilește că salariul mediu se calculează pe o zi calendaristică, în cazurile plății indemnizației de eliberare din serviciu.

Din calculele efectuate mai sus rezultă că salariul mediu pe o zi calendaristică este de 352,79 de lei.

Prin prisma punctului 14 subpunctul 2) al aceluiași Mod de calculare, suma salariului mediu, care urmează să fie plătită lucrătorului la plata indemnizației de eliberare din serviciu în salarii medii lunare, se determină prin înmulțirea salariului mediu pe o zi calendaristică la 29,4 zile și la numărul de salarii lunare. Respectiv, suma indemnizației unice la eliberarea din serviciu constituie 145 208,34 de lei (352,79 de lei x 29,4 zile x 14 salarii).

Potrivit art. 39 alin. (4) din Legea nr. 283 din 28 decembrie 2011 polițistul de frontieră este eliberat din serviciu achitându-i-se toate drepturile salariale, inclusiv compensațiile și indemnizațiile stabilite conform legii.

Articolul 143 alin. (1) lit. a) și alin. (2) din Codul muncii stipulează că dacă nu se contestă cuantumul tuturor sumelor ce se cuvin salariatului de la unitate, în caz de încetare a contractului individual de muncă cu un salariat care continuă să lucreze până în ziua eliberării din serviciu, efectuarea achitărilor se face în ziua eliberării. Dacă se contestă cuantumul sumelor ce se cuvin salariatului la eliberare din serviciu, angajatorul este obligat, în orice caz, să-i plătească, în termenele prevăzute la alin. (1), suma necontestată.

Conform art. 142 alin. (3) din Codul muncii la achitarea salariului, angajatorul este obligat să informeze în scris fiecare salariat despre părțile componente ale

salariului ce i se cuvine pentru perioada respectivă, despre mărimea și temeiurile reținerilor efectuate, despre suma totală pe care urmează să o primească.

Asemenea reguli se răsfrâng și asupra drepturilor salariale, inclusiv compensațiilor și indemnizațiilor achitate la eliberarea din serviciu.

Așadar, la ziua eliberării – 01 septembrie 2014 urma să fie informat în scris despre părțile componente ale drepturilor salariale, inclusiv compensațiile și indemnizațiile ce i se cuvin la eliberarea din serviciu, despre suma totală pe care urma să o primească și să-i fie achitată integral.

În această ordine de idei reclamantul a considerat că, prin neinformare despre drepturile salariale și neachitarea lor la timp, angajatorul a încălcat prevederile art. 142 și 143 din Codul muncii. Acest fapt i-a cauzat un prejudiciu, care prin prisma art. 327 alin. (1) și 328 alin. (1) din Codul muncii urmează a fi reparat de către angajator.

Sumele calculate mai sus constituie drepturi salariale, inclusiv compensații și indemnizații stabilite conform legii, ce i se cuvin la eliberarea din serviciu, după cum urmează:

- recalcularea la sporul pentru vechime în muncă – 1 620,73 de lei;
- compensarea tuturor concediilor de odihnă anuale nefolosite – 13 406,02 lei;
- indemnizația unică la eliberarea din serviciu – 145 208,34 de lei.

Adăugător, conform Certificatului pecuniar nr. 7 din 02.09.2014, Poliția de Frontieră îi datorează suma de 213,01 lei pentru ultima zi de muncă.

În ziua eliberării din serviciu, la 01 septembrie 2014, urma să primească de la Poliția de Frontieră în scris certificate de calcul a drepturilor salariale, inclusiv compensațiile și indemnizațiile și să i se achite integral suma de 160 448,10 lei. Neachitarea acestei sume la timp constituie prejudiciul material ce i-a fost cauzat de angajator.

La 22 septembrie 2014, s-a adresat Departamentului Poliției de Frontieră cu cerere prealabilă, prin care a solicitat achitarea drepturilor salariale.

Prin răspunsul nr. 35/2- 3-C-217/14 din 21 octombrie 2014 Departamentul Poliției de Frontieră foarte evaziv și neclar s-a expus precum că „o parte din drepturile bănești s-au transferat și ulterior o să fie transferate și alte sume”.

Reclamantul a opinat că persoanele cu funcții de răspundere și investite cu împuterniciri de dirijare din cadrul Departamentului Poliției de Frontieră, și anume a domeniilor: resurse umane – Ludmila Strat, juridic – Sergiu Suvac, finanțe – Ghenadie Veverița și factorul decisiv – Dorin Purice intenționat și cu bună știință i-au încălcat drepturile legale, garantate de Stat, deoarece în mod abuziv au reținut plata drepturilor sale salariale.

Totodată, reclamantul a relevat că, potrivit articolelor 330 alin. (1) lit. f) și alin. (2) din Codul muncii, Departamentul Poliției de Frontieră urmează să-i plătească suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere, 0,1 la sută din suma neplătită în termen.

Compensația pentru întârziere este produsul dintre suma ce urmează să i se achite, începând cu 01 septembrie 2014 (160 448,10 lei), numărul zilelor de întârziere și plata suplimentară pentru fiecare zi de întârziere în cuantum de 0,1 la sută din suma neplătită în termen.

Astfel, la 03 noiembrie 2014, Departamentul Poliției de Frontieră a întârziat plata sumei datorate cu 63 de zile, respectiv suma plății suplimentare pentru fiecare zi de întârziere constituie 10 108,23 de lei (160 448,10 lei x 63 de zile x 0,1%).

La fel, reclamantul a considerat că, Departamentul Poliției de Frontieră urmează să-i achite compensația de întârziere în mărime de 5% pentru fiecare sumă achitată, începând cu termenul de la care suma dată a devenit certă, exigibilă și scadentă. Această compensație urmează a fi calculată din suma de 160 448,10 lei, ca fiind neachitată și devenită certă, exigibilă și scadentă la momentul emiterii hotărârii judecătorești în prezenta cauză și constituie 8 022,41 de lei.

Cu titlu subsecvent, Constantin Culicovshi a indicat că prin ordinul Departamentului Poliției de Frontieră nr. 988/ps din 01 septembrie 2014, fără menționarea dreptului său la pensie pentru vechime în muncă pe linia Ministerului Afacerilor Interne și fără achitarea tuturor drepturilor salariale, i-a fost cauzat și un prejudiciu moral, exprimat prin retrairi și suferințe psihice, apreciat la suma de 5 000 de lei, care urmează a fi reparat conform art. 25 alin. (3) din Legea contenciosului administrativ nr. 793 din 10 februarie 2000.

Prejudiciul moral i-a fost cauzat prin implicarea directă a persoanelor cu funcții de răspundere din cadrul Departamentului Poliției de Frontieră, după cum urmează: Ludmila Strat, șef al Direcției generale resurse umane a Departamentului Poliției de Frontieră; Sergiu Suvac, șef al Direcției juridică și practică contravențională a Departamentului Poliției de Frontieră; Ghenadie Veverița, șef al Direcției economie și finanțe a Departamentului Poliției de Frontieră; și Dorin Purice, șef al Departamentului Poliției de Frontieră, care în comun, intenționat, fără a studia raportul de eliberare din serviciu și a intra în esență au coordonat și semnat un act administrativ ilegal – ordinul Departamentului Poliției de Frontieră nr. 988/ps din 01 septembrie 2014.

Prin prisma pct. 20 din Regulamentul Departamentului Poliției de Frontieră, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 434 din 19 iunie 2012, Ludmila Strat, Sergiu Suvac și Ghenadie Veverița au elaborat proiectul ordinului Departamentului Poliției de Frontieră nr. 988/ps din 01 septembrie 2014 și l-au „coordonat” prin contrasemnarea pe partea verso, iar Dorin Purice a semnat din numele emitentului.

Drept urmare, reclamantul a considerat că aceștia nu și-au exercitat responsabil atribuțiile de funcție întru asigurarea respectării legislației muncii.

Mai mult ca atât, răspunsul la cererea prealabilă a fost coordonat de aceleași persoane, care nu au luat careva măsuri pentru repararea drepturilor prejudiciate. Comportamentul acestor persoane în exercitarea atribuțiilor funcționale dă dovadă de neglijarea principiilor prevăzute la pct. 7 Codul deontologic al polițistului de frontieră, aprobat prin ordinul Departamentului Poliției de Frontieră nr. 500 din 21 noiembrie 2013.

În atare circumstanțe, reclamantul a conchis că prejudiciul moral ce i-a fost cauzat urmează a fi reparat de Departamentul Poliției de Frontieră solidar cu persoanele cu funcții de răspundere din cadrul acestuia, Ludmila Strat, Sergiu Suvac, Ghenadie Veverița și Dorin Purice a câte 1 000 de lei fiecare.

În final, reclamantul Constantin Culicovshi a formulat următoarele pretenții:

- obligarea Departamentului Poliției de Frontieră să-i stabilească dreptul la pensie pentru vechime în muncă pe linia Ministerului Afacerilor Interne de la data eliberării din serviciu – 01 septembrie 2014;

- stabilirea datoriei Departamentului Poliției de Frontieră, de la 01 septembrie 2014 în cuantum de 160 448,10 lei;

- încasarea din contul Departamentului Poliției de Frontieră în beneficiul său a datoriei în sumă de 160 448,10 lei;

- încasarea din contul Departamentului Poliției de Frontieră în beneficiul său a plății suplimentare pentru fiecare zi de întârziere, în dependență de numărul zilelor de întârziere la momentul emiterii hotărârii, dar nu mai puțin de 108,23 de lei;

- încasarea din contul Departamentului Poliției de Frontieră în beneficiul său a compensației de întârziere în sumă de 8 022,41 de lei;

- încasarea din contul Departamentului Poliției de Frontieră, Ludmillei Strat, Sergiu Suvac, Ghenadie Veverița și Dorin Purice în beneficiul său a câte 1 000 de lei de la fiecare, în contul reparării prejudiciului moral.

Pe parcursul examinării cauzei reclamantul Culicovschi Constantin a depus cerere de concretizare și modificarea pretențiilor din acțiune (vol. I, f.d. 206-208).

În motivarea cererii a invocat că potrivit art. 44 din Legea asigurării cu pensii a militarilor și a persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne nr. 1544 din 23 iunie 1993 pensia pentru persoanele din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne se calculează din solda acestora, ce include: salariul funcției, salariul pentru gradul special, sporul procentual pentru vechime în serviciu primite înainte de concediere, precum și din media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente primite în ultimul an de serviciu, cu excepția plăților compensatorii și a indemnizației bănești unice în mărimea sumei mijloacelor bănești de întreținere pe un an.

Aceleași prevederi sunt stipulate în pct. 2 și 3 din Hotărârea Guvernului cu privire la modul de calculare a vechimii în muncă, stabilire și plată a pensiilor și indemnizațiilor militarilor, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, colaboratorilor Centrului Național Anticorupție și sistemului penitenciar nr. 78 din 21 februarie 1994.

În cererea de suplinire a pretențiilor a indicat că în baza ordinului Comandantului (rector) Academiei Militare a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” nr. 171 din 02 septembrie 2013 și a ordinului Rectorului (comandant) Academiei „Ștefan cel Mare” a MAI nr. 92ef din 25 octombrie 2013 a fost angajat pentru desfășurarea activității didactice prin cumul, în anul universitar 2013 – 2014, de la 02 septembrie 2013, în Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” și respectiv Academia „Ștefan cel Mare” a MAI.

În ambele instituții de învățământ, pentru activitatea didactică desfășurată prin cumul, a fost remunerat (a primit salariu) pe tot parcursul anului universitar, ce denotă caracterul permanent al venitului, încadrându-se în prevederea „alte recompense, plăți, sporuri și suplimente care, conform legislației în vigoare, sunt acordate permanent, ce se includ în media lunară a recompenselor, plăților, sporurilor și suplimentelor”.

Remunerarea (salariul) pentru munca prestată (activitatea didactică) prin cumul de la 02 septembrie 2013 se încadrează în prevederea „media lunară a altor recompense, plăți, sporuri și suplimente, primite în ultimul an de serviciu”.

Respectiv, salariile obținute pentru activitatea didactică prestată prin cumul în Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” și Academia „Ștefan cel Mare” a MAI întrunesc cerințele instituite la pct. 2 și 3 din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 și urmează să fie incluse integral în câștigul (solda) din care se calculează pensia.

Temei suplimentar pentru includerea integrală a salariilor obținute pentru activitatea didactică prestată prin cumul în câștigul (solda) din care se calculează

pensia servește și Dispoziția Departamentului Poliției de Frontieră al MAI nr. D-126 din 03 octombrie 2013.

Prin cererea de suplinire a acțiunii reclamantul Constantin Culicovshi a solicitat instanței de judecată:

- anularea ordinului Departamentului Poliției de Frontieră nr. 988/ps din 01 septembrie 2014 și răspunsului nr. 35/2-3-C-217/14 din 21 octombrie 2014 în partea nestabilirii dreptului la pensie;

- obligarea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră să întocmească Calculul vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei sale cu o vechime în serviciu la 01 septembrie 2014 de 22 ani 01 luni 12 zile și să emită ordin privind calculul vechimii calendaristice pentru stabilirea pensiei, cu specificarea în conținutul ordinului „cu dreptul de a i se stabili pensia pe linia CNAS”;

- obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să emită decizie de stabilire a pensiei viagere pentru vechime în serviciu începând cu 01 septembrie 2014, să-l asigure cu pensie și să-i plătească imediat suma totală a pensiei pentru perioada precedentă, luând în calcul indexările anuale;

- obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să-i includă în solda (câștigul) din care se va calcula pensia toate salariile (veniturile) obținute de la Poliția de Frontieră, Academia Militară a Forțelor Armate „Alexandru cel Bun” și Academia „Ștefan cel Mare” a MAI în mărime deplină;

- stabilirea datoriei Departamentului Poliției de Frontieră, de la 01 septembrie 2014 în cuantum de 160 448,10 lei și încasarea ei din contul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră în beneficiul său;

- încasarea din contul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră în beneficiul său a plății suplimentare în mărime de 0,1 la sută pentru fiecare zi de întârziere, în dependență de numărul zilelor de întârziere la momentul emiterii hotărârii, dar nu mai puțin de 108,23 de lei;

- încasarea din contul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră în beneficiul său a plății suplimentare în mărime de 0,1 la sută din suma neplătită în termen (la 01 septembrie 2014), pentru fiecare zi de întârziere;

- încasarea din contul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră în beneficiul său a compensației de întârziere în sumă de 8 022,41 de lei;

- încasarea din contul Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, Ludmillei Strat, Sergiu Suvac, Ghenadie Veverița și Dorin Purice în beneficiul său a câte 1 000 de lei de la fiecare, în contul reparării prejudiciului moral.

Prin hotărârea din 26 aprilie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul central s-a respins acțiunea depusă de Constantin Culicovschi (vol. II, f.d. 70, 102).

Prin decizia din 22 noiembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul declarat de Constantin Culicovschi, s-a casat hotărârea din 26 aprilie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Central și s-a remis cauza spre rejudecare în prima instanță, în alt complet de judecată, pe motivul neatragerii în proces în Casei Naționale de Asigurări Sociale (vol. II, f.d. 135, 136-144).

Prin hotărârea din 07 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru s-a admis parțial acțiunea depusă de Constantin Culicovschi.

S-a anulat ordinul Departamentului Poliției de Frontieră nr. 988/ps din 01 septembrie 2014, ca fiind ilegal.

S-a obligat Inspectoratul General al Poliției de Frontieră să întocmească calculul vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei lui Constantin Culicovschi cu vechimea în serviciu la 01 septembrie 2014 de 22 ani 01 luni și 12 zile.

S-a obligat Inspectoratul General al Poliției de Frontieră să emită un ordin privind calculul vechimii calendaristice pentru stabilirea pensiei.

În rest acțiunea depusă de Constantin Culicovschi s-a respins ca neîntemeiată (vol. III, f.d. 21, 31-58).

În consolidarea soluției emise, prima instanță a indicat că perioada de studii a reclamantului în Liceu, iar ulterior Colegiul Militar „Alexandru cel Bun” atestă formarea vechimii în muncă a lui Constantin Culicovschi de 22 ani 01 luni și 12 zile.

Acest fapt denotă necesitatea declarării nule a ordinului Poliției de Frontieră nr. 988/ps din 01 septembrie 2014 cu obligarea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră să întocmească calculul vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei lui Constantin Culicovschi cu vechimea în serviciu la 01 septembrie 2014 de 22 ani 01 luni și 12 zile.

Totodată, în vederea executării consecințelor privind nulitatea ordinului Poliției de Frontieră nr. 988/ps din 01 septembrie 2014, urmează a fi obligat Inspectoratul General al Poliției de Frontieră să emită un ordin privind calculul vechimii calendaristice pentru stabilirea pensiei.

Succesiv, prima instanță a conchis că admiterea capătului de cerere privind obligarea CNAS de a emite decizie privind stabilirea pensiei viagere pentru vechime în serviciu începând cu 01 septembrie 2014 cu plata acesteia și indexările cuvenite, ar constitui o substituție de competență a instanței față de CNAS. Or, CNAS îi revine obligațiunea legală de stabilire a mărimii pensiei și indexărilor în condițiile legii, precum și includerea veniturilor obținute în mod cumular de către Constantin Culicovschi.

La fel, Judecătoria Chișinău, sediul Centru a constatat netemeinicia pretențiilor cu privire la stabilirea existenței și încasarea datoriei Departamentului Poliției de Frontieră la 01 septembrie 2014 în mărime de 160 448,10 lei, precum și a plăților suplimentare din suma neplătită și compensațiile suplimentare, întrucât datele contabile prezentate de partea pârâtă (calculul mijloacelor financiare achitate) atestă stingerea obligațiunilor bilaterale dintre părți, prin executarea plăților (vol. I, f.d. 107-111, 170).

Aderent, certificatul Direcției Economie și Finanțe a Departamentului Poliției de Frontieră confirmă că toate drepturile salariale ale lui Constantin Culicovschi în perioada în care a fost angajat al Colegiului Național al Poliției de Frontieră au fost calculate și achitate (vol. I, f.d.195).

Prin decizia din 24 decembrie 2019 a Curții de Apel Chișinău s-a respins apelul depus de Constantin Culicovschi, s-au admis apelurile depuse de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră și Casa Națională de Asigurări Sociale, s-a casat hotărârea din 07 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-a emis o decizie nouă, prin care s-a respins ca neîntemeiată acțiunea depusă de Constantin Culicovschi (vol. IV, f.d. 7-8, 9-44).

Instanța de apel a considerat că prima instanță neîntemeiat a statuat că în calculul vechimii în muncă a reclamantului urma a fi luată în considerare perioada în care acesta și-a făcut studiile la Colegiului Militar „Alexandru cel Bun”. Or, în perioada 01 septembrie 1993 – 05 iulie 1996, în care și-a făcut studiile Constantin

Culicovschi, Colegiului Militar „Alexandru cel Bun” a fost o instituție de învățământ organizat în felul unui liceu, deoarece programul și procesul de studii a fost liceal, care asigura formarea unei ample culturi generale necesare pentru continuitatea studiilor în învățământul superior sau mediu de specialitate. Respectiv, odată cu absolvirea acestuia, Constantin Culicovschi nu a căpătat studii necesare unei specialități (profesii).

Astfel, înmatricularea și absolvirea Colegiului Militar „Alexandru cel Bun” de către Constantin Culicovschi nu se consideră încadrare în serviciul militar, care i-ar permite ca această perioadă să fie inclusă în vechimea de muncă pentru stabilirea pensiei, întrucât nu a avut calitatea de militar, nu a încheiat contract de îndeplinire a serviciului militar care să denote statutul de militar în perioada de studii.

La fel, Constantin Culicovschi nu putea avea nici calitatea de angajat al organelor afacerilor interne, deoarece în momentul înmatriculării în instituția de învățământ avea doar 15 ani și nu putea dispune de calitatea de angajat în poliție, din motivul neatingerii vârstei necesare.

În această ordine de idei, instanța de apel a conchis că, în perioada efectuării studiilor la Colegiul Militar „Alexandru cel Bun”, Constantin Culicovschi nu avea calitatea de subiect special (angajat al poliției sau militar) și, prin urmare, nu cade sub incidența actelor normative care reglementează și condiționează includerea perioadei de aflare la studii în vechimea în muncă pentru stabilirea pensiei.

Mai mult ca atât, sunt eronate concluziile primei instanțe întemeiate pe prevederile Legii despre obligațiunea militară și serviciul militar al cetățenilor Republicii Moldova nr. 968 din 17 martie 1992 și pe prevederile Hotărârii Guvernului despre aprobarea Regulamentului cu privire la serviciul în organele afacerilor interne nr. 334 din 08 iulie 1991.

Or, Legea nr. 968 din 17 martie 1992 a fost abrogată la 18 iulie 2002 prin Legea nr. 1245 din 18 iulie 2002, iar Hotărârea Guvernului nr. 334 din 08 iulie 1991 a fost abrogată la 03 mai 2013 prin Hotărârea Guvernului nr. 283 din 24 aprilie 2013. Respectiv, aceste norme legale nu mai au aplicabilitate după abrogare.

Succesiv, instanța de apel a remarcat că prima instanță a anulat ordinul Departamentului Poliției de Frontieră nr. 988/ps din 01 septembrie 2014 nu doar în partea stabilirii vechimii în muncă a lui Constantin Culicovschi, dar în întregime, fără a ține cont că prin acest ordin s-au încetat de drept raporturile de muncă ale lui Constantin Culicovschi.

Astfel, anularea în întregime a actului administrativ ar genera revenirea la reîncadrarea în serviciu a lui Constantin Culicovschi, fapt ce excede limitele pretențiilor acțiunii.

În partea pretenției cu privire la anularea răspunsului nr. 35/2-3-C-217/14 din 21 octombrie 2014 la cererea prealabilă din 22 septembrie 2014 instanța de apel a notat că, potrivit Legii contenciosului administrativ, acesta nu poate constitui obiect al controlului judecătoresc.

Cu referire la apelul depus de Constantin Culicovschi, Curtea de Apel Chișinău a decelat că datelor contabile prezentate de Inspectoratul General al Poliției de Frontieră atestă stingerea obligațiunilor bilaterale dintre părți prin executarea plăților (vol. I, f.d. 107-111, 170).

Totodată, potrivit certificatului Direcției Economie și Finanțe a Departamentului Poliției de Frontieră, se confirmă că toate drepturile salariale ale

lui Constantin Culicovschi în perioada în care a fost angajat al Colegiului Național a Poliției de Frontieră au fost calculate și achitate (vol. I, f.d. 195).

Respectiv, ca pretenții subsecvente, capetele de cerere cu privire la încasarea plății suplimentare în mărime de 0,1 la sută din suma neplătită în termen (la 01 septembrie 2014), pentru fiecare zi de întârziere; încasarea compensației de întârziere în mărime de 8 022,41 de lei, deasemenea urmează a fi respinse ca neîntemeiate.

Cu referire la pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral instanța de apel a reținut că aceasta rezultă din capetele de cerere privind anularea actelor administrative și încasarea sumelor, care au fost respinse de instanță. Astfel, pe cale de consecință, urmează a fi respinsă și pretenția cu privire la repararea prejudiciului moral.

La 26 decembrie 2020, Constantin Culicovschi a depus prin poșta electronică la Curtea de Apel Chișinău recurs nemotivat împotriva deciziei din 24 decembrie 2019 (vol. IV, f.d. 52-53).

La 10 martie 2020, Constantin Culicovschi a depus la Curtea Supremă de Justiție motivarea recursului împotriva deciziei din 24 decembrie 2019, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei recurate și emiterea unei decizii noi, prin care să fie admisă integral acțiunea în sensul formulat.

Argumentele recursului în esență se rezumă la reiterarea temeiurilor de fapt și de drept ale cauzei, cuprinse în cererea de chemare în judecată, cererea de modificare a pretențiilor acțiunii și cererea de apel.

Suplimentar recurentul a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, și anume Hotărârea Guvernului nr. 821 din 15 decembrie 1992, Legea despre obligațiunea militară și serviciul militar al cetățenilor RM nr. 968 din 17 martie 1992, pct.7 lit. a) și b) și pct. 8 lit.c) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994.

La fel, a opinat că instanța de apel a aplicat eronat mai multe legi și acte legislative care nu trebuiau să fie aplicate, și anume:

- Legea cu privire la pregătirea cetățenilor pentru apărarea patriei nr. 1245 din 18 iulie 2002, deoarece a fost aplicată pentru perioada anilor 1993-1996, deși nu are efect retroactiv.

- Legea cu privire la statutul militarilor nr. 162 din 22 iulie 2005, deoarece a fost aplicată pentru perioada anilor 1993-1996, deși nu are efect retroactiv;

- Legea cu privire la poliție nr. 416-XII din 18 decembrie 1990, deoarece este irelevantă speței, întrucât perioada de studii în Colegiul Militar „Alexandru cel Bun” a fost integral reglementată de Legea nr. 968 din 17 martie 1992;

- Legea nr. 152 din 17 iulie 2014 (Codul educației), în vigoare din 24 octombrie 2014), deoarece a fost aplicată pentru perioada anilor 1993-1996, deși nu are efect retroactiv;

- Legea cu privire la actele normative nr. 100 din 22 decembrie 2017, care este irelevantă în speță, deoarece prin intermediul ei se încearcă a dovedi aplicabilitatea Legii nr. 1245 din 18 iulie 2002 pentru perioada anilor 1993-1996, la data demisionării – 01 septembrie 2014. Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017 nu trebuia să fie aplicată întrucât nu are efect retroactiv;

- prevederile pct. 7 lit.d) și c) din Hotărârea Guvernului nr. 78 din 21 februarie 1994 au fost aplicate greșit, deoarece Constantin Culicovschi nu și-a făcut studiile în instituții de învățământ superior, altele decât domeniile militariei, securității și

ordinii publice, la secția cu frecvență și nu a făcut serviciul în Forțele Armate, organele securității de stat și afacerilor interne ale fostei U.R.S.S., precum și ale altor state.

- Hotărârea Guvernului cu privire la preluarea atribuțiilor de plată a pensiilor și prestațiilor sociale militarilor care au îndeplinit serviciul prin contract, persoanelor din corpul de comandă și din trupele organelor afacerilor interne, sistemului penitenciar, ofițerilor de protecție și colaboratorilor organelor securității statului și Centrului Național Anticorupție nr. 1427 din 28 decembrie 2016 nu este aplicabilă speței, deoarece se referă doar la beneficiarii de pensii a căror pensii au fost stabilite până la 31 decembrie 2016;

- Hotărârea Guvernului nr. 495 din 23 iulie 1992 este irelevantă în speță, deoarece Constantin Culicovschi a fost înmatriculat la studii în Colegiul Militar „Alexandru cel Bun” din 01 septembrie 1993, ziua din care Liceul Militar „Alexandru cel Bun” nu mai exista, potrivit Hotărârii Guvernului nr. 550 din 01 septembrie 1993;

- Hotărârea Guvernului cu privire la reorganizarea procesului de studii în Colegiul Militar „Alexandru cel Bun” nr. 292 din 29 mai 1996 (în vigoare din 28 iunie 1996) este irelevantă în speță, deoarece data de 28 iunie 1996 a fost ultima zi de aflare a lui Constantin Culicovschi în acest Colegiu. Ulterior, în baza ordinului comandantului Colegiului Militar nr. 151 din 29 iunie 1996, a fost transferat pentru continuarea studiilor militare în Academia Națională a Trupelor de Grăniceri a Ucrainei din or. Hmelnițki.

În opinia recurentului, instanța de apel a interpretat în mod eronat Legea, când a constatat că statutul de elev al lui Constantin Culicovschi în cadrul Colegiului Militar „Alexandru cel Bun” derivă din prevederile pct. 3 din Hotărârea Guvernului nr. 550 din 01 septembrie 1993. Prin prisma art. 2 din Legea nr. 968 din 17 martie 1992 (în vigoare în perioada 1993-1996), statutul său în cadrul Colegiului Militar „Alexandru cel Bun” a fost de elev din instituție de învățământ militar, care se numește militar.

Pentru a confirma statutul său de militar în această perioadă a fost administrat suport probator pertinent, care a fost lăsat fără apreciere de către instanța de apel, și anume Livretul militar LM nr.254522; Adeverința Centrului Militar al municipiului Chișinău nr. 46 din 10 decembrie 2015; Foaia matricolă; Referință asupra stagiului militar la 01 iulie 2001; Carnetul de muncă AB 0225026; Legitimație de învoire; Bilet de voie; Extrasul din Ordinul Comandantului Colegiului Militar „Alexandru cel Bun” nr.277 din 28 noiembrie 1994; Caracteristica de serviciu; Карта медицинского освидетельствования поступающего в военно-учебное заведение; și angajamentul.

Consideră că instanța de apel a interpretat greșit prevederile art. 7 din Codul civil referitor la aplicabilitatea legilor în timp, fapt ce a succedat aplicarea eronată a Legii nr. 1245 din 18 iulie 2002 pentru perioada anilor 1993-1996.

Instanța de apel nu s-a clarificat din oficiu, în temeiul articolului 219 alin. (1) din Codul administrativ în situația din speță de emitere a ordinului Departamentului Poliției de Frontieră nr. 988/ps din 01 septembrie 2014, în care nu era stabilit dreptul său la pensie în baza tuturor probelor legal admisibile.

Astfel, Curtea de Apel Chișinău nu a stabilit toate circumstanțele necesare cauzei pentru calculul vechimii sale în muncă.

La fel, recurentul consideră că instanța de apel nu a respectat obligația de a cerceta din oficiu starea de fapt, în special să examineze minuțios ordinul Departamentului Poliției de Frontieră nr. 988/ps din 01 septembrie 2014 și nu a răspuns la principala întrebare „de ce Constantin Culicovschi consideră ilegal ordinul în partea nestabilirii dreptului la pensie” și „de ce lui Constantin Culicovschi nu i s-a stabilit dreptul la pensie”, dacă la data eliberării vechimea calendaristică constituia 21 ani 00 luni 00 zile. Aceasta din oficiu trebuia să se clarifice ce vechime în serviciu a acumulat Constantin Culicovschi la 01 septembrie 2014.

Curtea de Apel Chișinău neîntemeiat și vicios nu a recunoscut ca probe actele legal emise de organele oficiale ale Republicii Moldova, în special Carnetul de muncă AB 0225026 și Livretul militar LM nr. 254522.

La judecarea cauzei nu s-a ținut cont de faptul că, la demisionare, Constantin Culicovschi a achitat valoarea restantă a uniformei. Acest fapt denotă, prin prisma art. 39 alin. (10) din Legea nr. 283 din 28 decembrie 2011, că de facto la demisionare avea dreptul la pensie, care nu a fost indicat în ordinul Departamentului Poliției de Frontieră nr. 988/ps din 01 septembrie 2014.

Succesiv, recurentul a relevat că instanța de apel nu și-a argumentat concluzia referitor la netemeinicia soluției primei instanțe de a anula ordinul Departamentului Poliției de Frontieră nr.988/ps din 01 septembrie 2014.

Dealtfel, aprecierea instanței de apel asupra netemeinicii soluției primei instanțe de a obliga Inspectoratul General al Poliției de Frontieră să întocmească calculul vechimii în serviciu pentru stabilirea pensiei cu vechimea în serviciu la 01 septembrie 2014 de 22 ani 01 luni și 12 zile, precum și obligarea Inspectoratului General al Poliției de Frontieră să emită un ordin privind calculul vechimii calendaristice pentru stabilirea pensiei contravine prevederilor Hotărârii Guvernului nr. 434 din 19 iunie 2012.

Finalmente, recurentul a invocat că instanța de apel s-a pronunțat selectiv asupra argumentelor invocate în apelul său, a ignorat și nu s-a pronunțat asupra motivelor invocate în referințele depuse de Constantin Culicovschi asupra apelurilor intimațiilor și a trecut cu vederea și s-a pronunțat doar parțial asupra motivelor invocate în cererea de chemare în judecată referitor la capetele de cerere formulate față de pârâți.

În cauza din speță instanța de apel a dat prioritate și și-a întemeiat motivarea deciziei sale pe probele prezentate de pârâți, fără a le contrapune cu probatoriul administrat de Constantin Culicovschi.

Aceste fapte denotă lipsa de echidistanță și imparțialitate a instanței de apel la judecarea cauzei.

La 11 martie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expedit prin poștă pentru notificare Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, Ludmilei Strat, Sergiu Suvac, Ghernadie Veverița, Dorin Purice, Casei Naționale de Asigurări Sociale și Ministerului Apărării recursul depus de Constantin Culicovschi, cu expedierea în adresa acestora a copieii recursului.

La 18 martie 2020, Ministerul Apărării a depus prin poștă electronică referință asupra cererii de recurs, prin care a solicitat declararea acestuia ca inadmisibil.

La 24 martie 2020, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră a depus prin poștă electronică referință asupra cererii de recurs, prin care a solicitat declararea acestuia ca inadmisibil.

Intimații Ludmila Strat, Sergiu Suvac, Ghernadie Veverița, Dorin Purice și Casa Națională de Asigurări Sociale nu au făcut uz de dreptul lor procedural de a depune referință asupra recursului.

Efectuând controlul judiciar al hotărârii contestate prin prisma argumentelor expuse în recurs, completul de admisibilitate al completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că, prin Legea nr. 116 din data de 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova. Conform art. 257 alin. (1) din Codul administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

Potrivit art. 258 alin. (3) din Codul administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată după intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Prin urmare, legalitatea procedurilor, care au urmat după punerea în aplicare a Codului administrativ se vor verifica prin prisma Codului administrativ și aici instanța de recurs, cu referire la termenul de depunere a recursului, reține că, în sensul art. 245 alin. (1) din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Conform art. 245 alin. (2) din Codul administrativ, motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Decizia instanței de apel a fost pronunțată la 24 decembrie 2019 și notificată lui Constantin Culicovschi la 11 februarie 2020, fapt confirmat prin semnătura olografă aplicată pe avizul de recepție a corespondenței DS9350012862AS (vol. IV, f.d. 46).

Completul de admisibilitate al instanței de recurs consideră că recurentul Constantin Culicovschi s-a conformat prevederilor legale și a respectat termenele instituite de legiuitor la art. 245 din Codul administrativ pentru demararea căii de atac în ordine de recurs, deoarece recursul nemotivat a fost depus prin poștă electronică la 26 decembrie 2019, iar motivarea recursului la 10 martie 2020(f.d. 52-53, 65).

Fiindcă fondul cauzei a fost examinat prin prisma Legii contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000 și prevederilor din Codul de procedură civilă, instanța la soluționarea recursului se va conduce tot de aceste prevederi.

Astfel, examinând temeiurile recursului depus de Constantin Culicovschi, în raport cu materialele cauzei de contencios administrativ, completul de admisibilitate al completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

Verificând motivele de casare invocate în recurs, completul atestă că Constantin Culicovschi a indicat argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanța de apel a apreciat înscrisurile probatorii și a constatat circumstanțele cauzei. Nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

Conform regulilor din Secțiunea a 2-a din Capitolul XXXVIII din Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Recursul exercitat conform secțiunii a 2-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procesual, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul de admisibilitate constată că, argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de casare a deciziei recurate, or, acesta nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432, alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432, alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul depus de Constantin Culicovschi nu se regăsesc asemenea aspecte.

Completul de admisibilitate menționează că, recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate de recurent nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau

aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă Constantin Culicovschi și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul de admisibilitate al completului specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Constantin Culicovschi.

Conform art. 193, 195, 230 și 258 alin. (3) din Codul administrativ și în conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție dispune:

Recursul depus de Constantin Culicovschi se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh